

Marica Čilaš Mikulić

Hrvatski A2

Ana Grgić i Milvia Gulešić Machata (ur.). 2017. *Hrvatski A2: Opisni okvir referentne razine A2*. Zagreb: FF press

Priručnik Hrvatski A2: Opisni okvir referentne razine A2 (2017) treći je u nizu priručnika u kojima se opisuje neka referentna razina hrvatskoga kao inoga jezika. Napravljen je prema Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike (ZEROJ-u). Slijedi strukturu prvih dvaju opisnih okvira: *Hrvatski B1: Opisni okvir referentne razine B1* (2013) i *Hrvatski B2: Opisni okvir referentne razine B2* (2015). Kao što Zrinka Jelaska ističe u predgovoru, tim trima knjigama hrvatski se jezik svrstao uz bok najboljim opisima jezika namijenjenoga inojezičnim učenicima, kakvi su primjere francuski i španjolski. *Hrvatski A2* priručnik je u kojem se određuje razina poznavanja inojezičnoga hrvatskoga različitih tematskih područja za temeljne korisnike.

Urednice su knjige Ana Grgić i Milvia Gulešić Machata. One su, usto što su knjigu uredile, sudjelovale u pisanju nekoliko poglavlja, a Milvia Gulešić Machata jedno je samostalno napisala. Ostale autorice poglavlja u ovome priručniku jesu Marinela Aleksovski, Ivančica Banković-Mandić, Ines Carović, Jelena Cvitanušić Tvico, Aida Korajac, Iva Nazalević Čučević i Sanda Lucija Udier.

Knjiga obaseže 271 stranicu. Sadrži predgovor, zahvalu, 10 poglavlja (1. Značajke i namjena priručnika, 2. Opis razine A2 prema Zeroju: komunikacijska kompetencija, jezične aktivnosti i strategije, kontekst korištenja jezikom, tekst, 3. Pragmatična kompetencija, 4. Jezične funkcije, 5. Opći pojmovi, 6. Gramatička kompetencija, 7. Posebni pojmovi, 8. Izgovorna kompetencija, 9. Pravopisna kompetencija i 10. Sociokulturna kompetencija) i dva korisna dodatka. Jedan je kazalo pojmova (izradile su ga Jadranka Brnčić, Jelena Cvitanušić Tvico i Aida Korajac) te popis udžbenika i priručnika za učenje hrvatskoga kao inoga jezika (sastavila ga je Aida Korajac). Na samome kraju knjige nalaze se bilješke o autoricama.

Priručnik su recenzirale profesorica doktorica znanosti Zrinka Jelaska i profesorica doktorica znanosti Bernardina Petrović.

U prvome poglavlju *Značajke i namjena priručnika* urednice opisuju sposobnosti govornika na razini A2.1 (temeljna razina) i govornika na razini A2.2 (jaka temeljna razina) te govore o dvjema osnovnim namjenama priručnika. Hrvatski A2 trebalo bi uzeti u obzir pri sastavljanju planova i programa za učenje hrvatskoga kao inoga na razini A2 te u izradi ispita iz hrvatskoga kao inoga jezika, njihovoj standardizaciji i uspostavljanju kriterija vrednovanja za neizvorne govornike na razini A2.

Poglavlja 2 – 10 završavaju korisnim popisom konzultirane literature.

Drugo poglavlje *Opis razine A2 prema Zeroju: komunikacijska kompetencija, jezične aktivnosti i strategije, kontekst korištenja jezikom, tekst*, autorica Ive Nazalević Čučević i Jelene Cvitanušić Tvico, donosi opis razine A2 s obzirom na komunikacijsku

kompetenciju, odnosno govori se o komunikacijskim jezičnim djelatnostima, komunikacijskim strategijama, proizvodnim djelatnostima (govorenje i pisanje) i strategijama proizvodnje, o prijamnim djelatnostima (slušno, vizualno i audio-vizualno primanje) i strategijama primanja, potom o djelatnostima i strategijama međudjelovanja te o područjima i situacijama uporabe jezika. Daju se odrednice tekstova za slušno i vizualno primanje, govorno i pisano međudjelovanje te za govornu i pisanu proizvodnju.

U trećem poglavlju *Pragmatična kompetencija* njegova autorica Iva Nazalević Čučević piše o diskursnoj i funkcionalnoj kompetenciji govornika na razini A2. Iscrpnije je opisana uporaba kohezivnih sredstava kojima se služe govornici na toj razini te mogućnosti proizvodnja mikrofunkcija, makrofunkcija i interaktivnih shema temeljnih korisnika hrvatskoga jezika.

Četvrto poglavlje, naslovljeno *Jezične funkcije*, napisale su Marinela Aleksovski, Ivančica Banković-Mandić, Ines Carović, Jelena Cvitanušić Tvico, Ana Grgić, Milvia Gulešić Machata i Aida Korajac. Jedno je od tri najveća poglavlja u knjizi i sastoji se od šest većih potpoglavlja: 4.1. Razmjenjivanje informacija, 4.2. Razgovor o mišljenjima i stajalištima, 4.3. Razgovor o osjećajima i stanjima, 4.4. Razgovor kojim se utječe na tijek događaja, 4.5. Razgovor o društvenim ritualima i 4.6. Oblikovanje razgovora. U četvrtom se poglavlju opisuju i oprimjeruju najčešće jezične funkcije koje su govornicima na razini A2 potrebne u čestim komunikacijskim situacijama (npr. kako se izražava molba, kako se izražava slaganje s pozitivnom, a kako s negativnom tvrdnjom, kako se izražavaju zadovoljstvo i sreća, a kako nezadovoljstvo i tuga itd.)

Peto poglavlje *Opći pojmovi* zajednički je rad također grupe autorica: Marinele Aleksovski, Ivančice Banković-Mandić, Jelene Cvitanušić Tvico, Ane Grgić, Milvije Gulešić Machata i Aide Korajac. U njemu se donosi popis pojmova koji je dopuna jezičnim funkcijama iz prethodnoga poglavlja. Opći su pojmovi razvrstani prema semantičkim kategorijama i dijele se na one koji se odnose na egzistenciju, količinu, prostor, vrijeme, kvalitetu, mišljenje, osjećaje i govorenje. Stoga se ovdje mogu pronaći leksemi, gramatičke odrednice i rečenice koje oprimjeruju kako se na ovoj razini, primjerice, očekuje izražavanje količine.

O gramatičkoj kompetenciji na razini A2 piše Sanda Lucija Udier u šestom poglavlju (*Gramatička kompetencija*). Donosi se popis morfoloških oblika i sintaktičkih obrazaca kojima bi trebao ovladati temeljni korisnik hrvatskoga jezika (spojevi riječi, modeli jednostavne rečenice, modeli složenih rečenica, redoslijed rečeničnih elemenata, konektori i nezavisni izrazi).

Sedmo poglavlje nosi naslov *Posebni pojmovi*, a u njemu je ponuđen popis pojmova koji se pojavljuju u jednostavnim, svakodnevnim razgovorima o poslu, stanovanju, hrani, kupnji i sl., dakle, leksemi i kolokacije kojima bi trebao ovladati govornik na razini A2. Pojmovi su podijeljeni u nekoliko kategorija (7.1. Čovjek, 7.2. Obrazovanje, 7.3. Zanimanje i posao, 7.4. Svakodnevni život, 7.5. Slobodno vrijeme, zabava i sport, 7.6. Mediji i informacije, 7.7. Stanovanje, 7.8. Promet, putovanje i orijentacija, 7.9.

Hrana i piće, 7.10. Kupnja, 7.11. Usluge, 7.12. Zdravlje, 7.13. Odnosi među ljudima, 7.14. Jezik, 7.15. Vrijeme, klima, biljke i životinje, 7.16. Pojmovi, ideje i spoznaje, 7.17. Znanost i tehnologija i 7.18. Računalo). Autorice su ovoga poglavlja Marinela Aleksovski, Ivančica Banković-Mandić, Jelena Cvitanušić Tvico, Ana Grgić, Milvia Gulešić Machata i Aida Korajac.

O fonološkoj i ortoepskoj kompetenciji na razini A2 u osmom poglavlju (*Izgovorna kompetencija*) piše Ivančica Banković-Mandić. Posebno se govori o ritmu i rečeničnoj intonaciji na razini A2, o glasničkom repertoaru hrvatskoga jezika, o asimilacijama, naglasku riječi na razini A2 te o prihvatljivim fonetskim odstupanjima koja su povezana s prvim jezikom i potrebi uklanjanja fonoloških odstupanja.

U devetom poglavlju *Pravopisna kompetencija* autorica Sanda Lucija Udier piše o znanjima i vještinama kojima je govornik ovladao u primanju i proizvodnji latiničnih grafema na hrvatskome jeziku, o sposobnosti pisanja riječi i rečenica na razini A2, o interpunkcijskim i pravopisnim znakovima, pravilima za pisanje velikoga i maloga slova te o razumijevanju i proizvodnji kratica. Usvajanje pravopisne kompetencije dugotrajan je proces i ovisan o ovladanosti leksikom.

Deseto je poglavlje *Sociokulturna kompetencija* napisala Milvia Gulešić Machata. U njemu autorica razmatra elemente sociokulturnoga znanja (primjerice o svakodnevnom životu u Hrvatskoj, uvjetima života, međuljudskim odnosima, vrijednostima, uvjerenjima i stavovima vezanima uz stanovništvo i sl., o ritualnim ponašanjima, društvenim konvencijama i sl.) s kojima mogu biti upoznati govornici na razini A2 te razvoj međukulturne svijesti na razini A2 u hrvatskome jeziku. Spoznaje iz ovoga poglavlja mogu se iskoristiti pri izradi različitih programa za učenje hrvatskoga kao inoga.

Svatko tko se bavi hrvatskim kao inim, u istraživanjima i(li) poučavanju, tko namjerava pisati silabe i udžbenike, treba se upoznati s opisnim okvirima referentnih razina, a pogotovo oni koji tek ulaze u područje inojezičnoga hrvatskoga. Okvir je osim njima namijenjen učenicima i roditeljima. Opisni okvir Hrvatski A2 nije propis, već iscrpan opis i popis jedinica koje bi temeljni korisnik hrvatskoga jezika trebao poznavati. Urednice u svojoj zahvali na početku knjige pozivaju stručne korisnike, posebice lektore hrvatskoga kao inoga da se jave s prijedlozima i komentarima. Ovaj je priručnik nezaobilazan svima onima koji predaju hrvatski jezik kao ini, izrađuju nastavne materijale ili izrađuju testove za provjeru znanja hrvatskoga odraslih osoba na razini A2 i zato ga toplo preporučujem.